

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.008.02.2022

Pan
Tomasz Rogala
Prezes Zarządu
Polska Grupa Górnicza S.A.
ul. Powstańców 30
40-039 Katowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienne zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.140.2022
Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 20 grudnia 2022 r.

P/22/059 Wsparcie dla dużych przedsiębiorców wydobywających węgiel kamienny udzielone w związku z pandemią COVID-19

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Polska Grupa Górnicza Spółka Akcyjna ¹ w Katowicach
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Rogala, Prezes Zarządu, od 1 maja 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Wnioskowanie o wsparcie finansowe w ramach Tarczy finansowej PFR dla dużych firm.2. Wykorzystanie i rozliczanie udzielonego wsparcia finansowego oraz jego uzyskane efekty.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2022 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych), z uwzględnieniem dowodów dotyczących zdarzeń wcześniejszych.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Marcin Wesoly, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/104/2022 z 11 maja 2022 r.2. Janina Balas, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/93/2022 z 13 kwietnia 2022 r.

(akta kontroli str.1-4)

¹ Zwana dalej „PGG” lub „Spółką”.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Spółka wniosowała o przyznanie wsparcia finansowego w ramach programu rządowego „Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Dużych Firm”.

Wsparcie jakie pozyskała Spółka w postaci pożyczki płynnościowej w wysokości 1 mld zł zostało przyznane przez Polski Fundusz Rozwoju S.A.⁴ na podstawie wyników dokonanej przez PFR analizy wielkości przychodów Spółki.

Pozyskane przez Spółkę, w ramach pożyczki płynnościowej, środki finansowe zostały wydatkowane na cele zgodne ze wskazanymi w umowie tej pożyczki. Spółka prawidłowo wywiązywała się ze swoich obowiązków informacyjno-sprawozdawczych wobec pożyczkodawcy, a pozyskane wsparcie przyczyniło się do utrzymania jej płynności finansowej.

Spółka nie dokonała na rzecz PFR spłaty pierwszej raty pożyczki w wysokości 70 mln zł, pomimo zobowiązania umownego do jej uiszczenia w terminie do końca 2021 r., powołując się przy tym na przyszłe, nie obowiązujące wówczas jeszcze zmiany przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego⁵, które weszły w życie dopiero z dniem 3 lutego 2022 r.⁶

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wnioskowanie o wsparcie finansowe w ramach Tarczy Finansowej DF

1.1. Wniosek o wsparcie finansowe w ramach Programu

Opis stanu faktycznego

W związku z planowanym ubieganiem się o wsparcie finansowe w ramach programu Tarcza Finansowa PFR dla dużych firm⁸, Spółka w dniu 10 czerwca 2020 r. przesłała zapytanie do czterech podmiotów o oszacowanie wartości zamówienia dotyczącego świadczenia usług doradczych w procesie pozyskiwania finansowania w ramach ww. Programu. Spółka przedmiot zamówienia podzieliła na trzy fazy⁹, podając następujące terminy ich realizacji: faza I - weryfikacja spełniania kryteriów - do

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: „PFR”.

⁵ Dz.U. z 2022 r., poz. 1309.

⁶ Nowelizacja obejmująca dodanie art. 5b nastąpiła ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2022 r., poz. 241).

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dalej: „Program”.

⁹ Poszczególne fazy obejmowały odpowiednio: Faza I - weryfikację spełnienia przez Spółkę kryteriów dostępu zdefiniowanych dla Beneficjentów Programu, analizę kryteriów dodatkowych przewidzianych dla poszczególnych instrumentów wsparcia w ramach programu, wskazanie możliwych do wykorzystania instrumentów i wybór optymalnego rozwiązania dla PGG, Faza II – 1. przygotowanie prognoz finansowych na potrzeby złożenia wniosku na podstawie istniejących modeli Spółki, w tym prognoz zapotrzebowania na kapitał obrotowy, prognozy finansowej obejmującej okres udzielenia finansowania, oceny ex ante wpływu COVID 19 na wyniki finansowe Spółki i innych niezbędnych analiz finansowych na podstawie modeli finansowych i założeń przedstawionych przez Spółkę 2. przygotowanie uproszczonego Planu restrukturyzacji zgodnie z wytycznymi PFR, na podstawie danych przedstawionych przez Spółkę 3. analizę i opracowanie pozostałych informacji niezbędnych do złożenia wniosku, w tym elementów analizy przedsiębiorstwa zgodnie z wymaganym przez PFR zakresem 4. przygotowanie wniosku do złożenia przez Spółkę; Faza III - 1. negocjacje z PFR w zakresie Term Sheet 2. negocjacje z PFR w zakresie Umowy (w obszarze zapisów biznesowych), 3. ewentualne zmiany w zakresie wniosku 4. pozyskanie finansowania z PFR.

10 lipca 2020 r., faza II - złożenie wniosku - do 31 sierpnia 2020 r. oraz faza III - pozyskanie finansowania - do 31 grudnia 2020 r. Ofertę złożyły trzy podmioty.

(akta kontroli str. 38-47)

Dyrektor Biura Skarbcza 17 czerwca 2020 r. sporządziła i podpisała wniosek do Zarządu w sprawie odstąpienia od Regulaminu udzielania zamówienia w zakresie przeprowadzenia postępowania i wyrażenia zgody na zawarcie z jednym z trzech oferentów umowy pn. *Doradztwo na rzecz Polskiej Grupy Górniczej S.A. w procesie pozyskania finansowania w ramach programu Tarczy Finansowej PFR dla Dużych Firm*. Wybór trybu niekonkurencyjnego uzasadniono zakresem oraz charakterem usługi, który skłania do zlecenia przedmiotowego zadania wyspecjalizowanej firmie doradczej, w celu uzyskania wiarygodnej i rzetelnej pomocy prawno-formalnej. Dodatkowo podano, m.in. że zaproponowana firma, z uwagi na realizację innej umowy na rzecz PGG dot. świadczenia usług doradczych, posiada najszerzą wiedzę dotyczącą: aktualnej sytuacji Spółki, modelu finansowania oraz strategii i planów płynnościowych PGG. Jako podstawę zastosowania trybu niekonkurencyjnego wskazano §19 ust.1 pkt 9 Regulaminu udzielania zamówień w PGG S.A.¹⁰, zgodnie z którym zamawiający za zgodą Zarządu może udzielić zamówienia w trybie zamówienia kierowanego do jednego wykonawcy. Jednocześnie wskazano propozycje cenowe przedstawione przez podmioty, do których wystąpiono z zapytaniem ofertowym [...]TP¹¹, podając, że w wyniku prowadzonych rozmów z zaproponowaną firmą uzyskano ofertę, zgodnie z którą koszt zamówienia dla usług ograniczonych wyłącznie do fazy I nie przekroczy [...]TP zł netto. Uchwałą¹² z 19 czerwca 2020 r. Zarząd PGG odstąpił od przeprowadzenia postępowania oraz wyraził zgodę na zawarcie wnioskowanej umowy¹³.

(akta kontroli str. 433-439, 1021)

Spółka w dniu 30 czerwca 2020 r. zawarła z zaproponowanym wykonawcą¹⁴ umowę, której przedmiotem było świadczenie usług bieżącego doradztwa związanego z pozyskaniem ww. finansowania (faza I) obejmujące: weryfikację spełniania przez Spółkę kryteriów dostępu zdefiniowanych dla beneficjentów Programu, analizę kryteriów dodatkowych przewidzianych dla poszczególnych instrumentów finansowania programowego w ramach Tarczy PFR oraz wskazanie możliwych do wykorzystania instrumentów oferowanych przez PFR i wsparcie PGG w wyborze optymalnego rozwiązania dla Spółki. W umowie zawarto zapis o możliwości rozszerzenia jej zakresu o fazę II i fazę III. Zgodnie z §3 umowy przedmiot umowy winien zostać zrealizowany w terminie do 10 dni roboczych od podpisania umowy i otrzymania przez Wykonawcę wszystkich niezbędnych informacji i materiałów.

Za realizację fazy I ustalono wynagrodzenie w kwocie [...]TP zł netto.

(akta kontroli str. 48-61)

Spółka przekazała Wykonawcy dokumenty zawierające dane sprawozdawczo-finansowe¹⁵ oraz własną analizę spełniania przez PGG wybranych kryteriów

¹⁰ Załącznik nr 2 do uchwały nr 2124/2019 z dnia 21 sierpnia 2019 r. Zarządu PGG.

^{TP} Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorcy, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233). **W dalszej części wystąpienia fragmenty zawierające informacje podlegające wyłączeniu ze względu na tajemnicę przedsiębiorcy oznaczono jako: [...]TP.**

¹¹ [...]TP

¹² Nr 1307/2020.

¹³ Rada Nadzorcza wyraziła zgodę na zawarcie przedmiotowej umowy z zaproponowaną firmą uchwałą nr 127/2020 z 26 czerwca 2020 r.

¹⁴ Dalej: „Wykonawca”.

¹⁵ Pliki o nazwie: Copy of MODEL_PGG_22042020_wykon03_do_wysylki.xlsb, Gotówkowy wynik na sprzedaży_wariant kalkulacyjny_05 2020_audytork.xlsx, Z15 Pozostałe informacje komplet.pdf (plik zawierający

ubiegania się o wsparcie z PFR¹⁶. Odnośnie do terminu przekazania ww. dokumentacji Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że na mocy umowy z 6 lipca 2016 r. Wykonawca posiadał stały dostęp do danych finansowych i operacyjnych PGG i na bieżąco analizował sytuację majątkowo-finansową Spółki. Dodatkowe informacje przekazywane były przez Spółkę w okresie przed formalnym zawarciem umowy z Wykonawcą, począwszy od 19 czerwca 2020 r., tj. od dnia podjęcia przez Zarząd PGG uchwały¹⁷ o wyrażeniu zgody na zawarcie umowy na doradztwo na rzecz Spółki w procesie pozyskania finansowania z PFR.

(akta kontroli str. 65-159, 402-403, 424, 978, 980-997)

W sporządzonej przez Spółkę i przekazanej Wykonawcy ww. analizie spełniania przez PGG wybranych kryteriów ubiegania się o wsparcie z PFR stwierdzono, że Spółka nie spełnia warunku spadku obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży)¹⁸, spełniając natomiast warunek utraty zdolności produkcji¹⁹, co uzasadniono: wystąpieniem w oddziałach Spółki ognisk COVID-19, koniecznością zmiany organizacji pracy kopalń (w tym na wniosek Ministerstwa Aktywów Państwowych i krajowych służb sanitarnych) oraz wystąpieniem istotnego ograniczenia zdolności produkcji na skutek braku dostępności kluczowego zasobu produkcji (pracowników).

(akta kontroli str. 68-69)

W dniu 14 lipca 2020 r. Dyrektor Biura Skarbcza PGG w protokole odbioru wykonanej usługi potwierdziła należyłą realizację przez Wykonawcę przedmiotu umowy, jednocześnie potwierdzając odbiór dokumentu pn. *memorandum* datowanego na dzień 30 czerwca 2020 r., stanowiącego wynik prac zrealizowanych w ramach ww. umowy. Wystawiona przez Wykonawcę faktura VAT na kwotę wynikającą z zawartej umowy została przez Spółkę zapłacona w dniu 2 kwietnia 2021 r.

W *memorandum* Wykonawca przedstawił wyniki analizy spełniania przez PGG warunków²⁰ uczestnictwa w Programie podając, że spośród pięciu warunków Spółka spełnia jeden z nich, tj. *utraciła zdolności produkcji lub świadczenia usług albo odbioru produktów lub usług przez zamawiających w związku z brakiem dostępności komponentów lub zasobów w związku z COVID-19*. W uzasadnieniu wskazano, że kryterium utraty zdolności produkcji należy interpretować jako kryterium jakościowe, przedstawiono jednocześnie dane dotyczące wielkości (spadku) wydobycia węgla w okresie marzec – czerwiec 2020 r. i analogicznym okresie 2019 r. Podano także, że wzrost absencji pracowników PGG spowodowany koronawirusem spowodował konieczność czasowego wstrzymania produkcji w miesiącach kwiecień - czerwiec 2020 r. oraz że w spółce uzgodniono czasową (na okres od 12 czerwca do 3 lipca 2020 r.) zmianę harmonogramu produkcji w dziesięciu kopalniach. Podano, że zmniejszenie produkcji węgla w PGG, w okresie od 14 marca do 30 czerwca 2020 r., spowodowane przez COVID-19, szacowane jest przez Spółkę na poziomie [...]TP ton, co oznacza spadek przychodów na poziomie około [...]TP zł. Na podstawie przedstawionych przez Spółkę informacji, w tym prognoz finansowych oszacowano, że poziom finansowania w ramach pożyczki płynnościowej, o którą ubiegać się będzie Spółka, powinien odpowiadać maksymalnemu poziomowi dostępnemu w ramach tego instrumentu (tj. 1 mld zł). Z kolei odnośnie do pożyczki preferencyjnej

opracowanie pt. Założenia funkcjonowania PGG S.A. z uwzględnieniem wpływu pandemii COVID-19 na działalność Spółki Założenia finansowe do wniosku o finansowanie w ramach Tarczy Finansowej PFR dla Dużych firm datowane na czerwiec 2020 r.).

¹⁶ Plik o nazwie: Copy of PGG_prześlanki ubiegania się o finansowanie.xlsx.

¹⁷ Nr 1307.

¹⁸ Warunek określony w § 3 ust. 3 lit. f tiret I Regulaminu Programu.

¹⁹ Warunek określony w § 3 ust. 3 lit. f tiret II Regulaminu Programu.

²⁰ Określonych w § 3 pkt 3 lit. f Regulaminu ubiegania się o udział w Programie Rządowym Tarcza Finansowa PFR dla Dużych Firm (wersja Regulaminu obowiązująca w okresie od 9 czerwca 2020 r. do 24 sierpnia 2020 r.).

stwierdzono, że z uwzględnieniem korekt obejmujących koszty wyrobisk ruchowych, prac przygotowawczych oraz odpisu trwałej utraty wartości aktywów, potencjalna szkoda kształtuje się na poziomie [...]TP zł, w związku z czym (biorąc pod uwagę ograniczenia dotyczące maksymalnej kwoty finansowania w ramach instrumentu preferencyjnego) Spółka może ubiegać się o finansowanie w wysokości 750 mln zł.

(akta kontroli str. 160-174, 357, 425-426)

Spółka w dniu 30 czerwca 2020 r. wnioskiem nr 2020063/02680 wystąpiła do PFR o przyznanie wsparcia finansowego w ramach Programu. PGG wnioskowała łącznie o wsparcie w kwocie 1,75 mld zł w formie:

- finansowania płynnościowego o wartości 1,0 mld zł,
- finansowania preferencyjnego o wartości 0,75 mld zł.

W uzasadnieniu ww. wniosku Spółka podała, iż COVID-19 miał negatywny wpływ na sytuację finansową Przedsiębiorstwa w zakresie:

- wpływu na realizację przychodów: we wniosku podano, że stosownie do zaleceń Ministerstwa Aktywów Państwowych i w oparciu o rekomendacje wojewody śląskiego oraz państwowych służb sanitarnych województwa śląskiego, Zarząd PGG podjął decyzję o czasowym wstrzymaniu produkcji w oddziałach Spółki, w których wystąpiły przypadki COVID-19. Podano, że ograniczenia produkcji występują w 12 kopalniach Spółki, a w efekcie podjętych działań mających powstrzymać rozwój ognisk COVID-19, w porównaniu do założeń Planu Techniczno-Ekonomicznego²¹, poziom wydobywania spadł [...]TP. Podano również, że wstrzymanie robót przygotowawczych oraz konieczność zabezpieczenia ruchu zakładu górniczego w dodatkowe dni wolne skutkowało także spowolnieniem eksploatacji ścian oraz przesuwaniem terminów uruchamiania kolejnych, co w konsekwencji wpłynęło na wyniki finansowe w 2020 r.

- wpływu na kapitał obrotowy: podano, że charakter prowadzonej działalności powoduje, że obniżony poziom wydobywania ma trwały negatywny wpływ na kapitał obrotowy, a w okresie ograniczonej produkcji na Spółce ciążył obowiązek realizacji wynagrodzeń pracowniczych, które jedynie w maju 2020 r. udało się w następstwie zawartego porozumienia ze stroną społeczną, częściowo zrekompensować dopłatą z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (kwota 100 mln zł). Spółka podała, że w konsekwencji utraty przychodów wystąpiły problemy z bieżącą obsługą wymagalnych zobowiązań, a to spowodowało konieczność wystąpienia z wnioskiem o odroczenie terminu płatności składek ZUS wymagalnych w miesiącach kwiecień - czerwiec 2020 r.²², odroczenia terminu płatności podatku PIT za okres marzec-maj 2020 r.²³, wydłużenia terminu płatności zobowiązań handlowych oraz czasowego wstrzymania wykonania wybranych umów handlowych i przesunięcia terminu realizacji niektórych planowanych zakupów inwestycyjnych.

(akta kontroli str. 5-11, 35-37)

Spółka w związku z ubieganiem się o udzielenie finansowania w ramach Programu złożyła wymagane oświadczenia dotyczące potwierdzenia warunków udziału w Programie²⁴, przy czym w przypadku oświadczenia o kwalifikowalności do Programu wskazała, że spełnia co najmniej jeden z warunków spośród warunków określonych w § 3 pkt 3 lit. f Regulaminu ubiegania się o wsparcie w ramach Programu. Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że oświadczenie

²¹ Zwanego dalej „PTE”

²² Zobowiązanie na kwotę 298 mln zł

²³ Na kwotę 58,6 mln zł.

²⁴ Oświadczenie o statusie przedsiębiorcy, oświadczenie o prowadzeniu działalności gospodarczej na 31 grudnia 2019 r., oświadczenie o niezaleganiu z płatnością podatków i składek na ubezpieczenie społeczne na dzień 31 grudnia 2019 r., oświadczenie o nieprowadzeniu działalności w niektórych obszarach, oświadczenie dot. niepozostawiania w stanie likwidacji, upadłości lub restrukturyzacji, oświadczenie o kwalifikowalności do Programu, tj. że PGG spełnia co najmniej jeden z warunków wsparcia w ramach Programu.

o spełnieniu przez Spółkę warunków wsparcia w ramach Programu złożono w oparciu o kryterium określone w § 3 pkt 3 lit. f tiret II Regulaminu Programu, tj. dotyczące utraty zdolności produkcji lub świadczenia usług albo odbioru produktów lub usług przez zamawiających w związku z brakiem dostępności komponentów lub zasobów w związku z COVID-19. Do wniosku dołączono ponadto dokumentację sprawozdawczo-finansową²⁵.

(akta kontroli str. 12-17, 24-25, 403)

Spółka na dzień złożenia ww. wniosku posiadała status Dużego Przedsiębiorcy²⁶, spełniając tym samym kryterium ubiegania się o pożyczkę określone w § 3 ust. 2 Regulaminu Programu.

(akta kontroli str. 348, 356, 466-467, 657)

Spółka spełniała również warunki ubiegania się o udział w Programie określone w § 3 ust. 3 lit. a do e Regulaminu Programu, tj.:

- prowadziła działalność na dzień 31 grudnia 2019 r.,
- nie prowadziła działalności w zakresie określonym w § 3 ust. 3 lit. c Regulaminu Programu,
- na koniec 2019 r. nie zalegała z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenie społeczne,
- na dzień złożenia wniosku o pożyczkę nie była w likwidacji, upadłości lub restrukturyzacji,
- posiadała rezydencję podatkową na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego, była zarejestrowana na terenie kraju oraz jej Główny Beneficjent Rzeczywisty²⁷ nie posiadał rezydencji podatkowej w rajku podatkowym.

(akta kontroli str. 285, 356-357, 746-761, 973, 1060)

Na dzień 31 grudnia 2019 r. nie występowały okoliczności do uznania Spółki za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji, w szczególności:

- w efekcie zakumulowanych strat nie została utracona więcej niż połowa subskrybowanego kapitału podstawowego,
- w ciągu dwóch lat poprzedzających rok złożenia wniosku o wsparcie stosunek księgowej wartości kapitału obcego do kapitału własnego nie przekroczył w żadnym okresie 7,5-krotności,
- w ciągu ww. okresu wskaźnik pokrycia odsetek zyskiem EBITDA tego przedsiębiorstwa wynosił co najmniej 1-krotność.

Tym samym Spółka spełniała warunek możliwości uzyskania m.in. finansowania płynnościowego i preferencyjnego określony w §3 ust. 4 Regulaminu Programu.

²⁵ Schemat pełnej grupy kapitałowej do której należy, którą tworzy Przedsiębiorstwo, schemat dojścia od beneficjenta rzeczywistego do Przedsiębiorstwa, pełne (zaudytowane) sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej Przedsiębiorstwa za rok 2018, pełne sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej Przedsiębiorstwa za 2019 r., pełne (zaudytowane) sprawozdanie finansowe przedsiębiorstwa za rok 2018, pełne sprawozdanie finansowe Przedsiębiorstwa za rok 2019, sprawozdanie Zarządu za rok 2018, sprawozdanie Zarządu za rok 2019, niezauzywane miesięczne dane finansowe na okres od stycznia do marca 2020 r., aktualny wyciąg KRS na dzień złożenia wniosku, plik Excel z danymi finansowymi (dane historyczne+prognoza), dane zarządcze za rok 2020 – podstawowe wskaźniki w latach 2018-2020, lista podmiotów powiązanych, struktura zadłużenia, pozostałe informacje – tj. Założenia funkcjonowania PGG S.A. z uwzględnieniem wpływu pandemii COVID-19 na działalność Spółki (założenia finansowe do wniosku o finansowanie w ramach Tarczy Finansowej PFR dla Dużych firm”).

²⁶ Na dzień 31 grudnia 2019 r. zatrudnienie wynosiło 41 422 pracowników (Regulamin Programu wymagał zatrudnienia na poziomie większym niż 249 pracowników), obrót (uwzględniający - zgodnie z § 3 pkt 12 Regulaminu Programu, przedsiębiorstwa powiązane) wyniósł w 2019 r. 9 019 mln zł (tj. 2 117 mln EUR przy kursie EUR 4,2585 według Tabeli NBP nr 251/A/NBP/2019 z 31 grudnia 2019 r. – Regulamin wymagał obrotu na poziomie wyższym niż 50 mln EUR), suma bilansowa w 2019 r. wyniosła 12 455 mln zł (tj. 2 925 mln EUR według ww. kursu - Regulamin wymagał przekroczenia 43 mln EUR).

²⁷ Głównym Beneficjentem Rzeczywistym Spółki był Minister Aktywów Państwowych, posiadający rezydencję podatkową w kraju.

(akta kontroli str. 834-837)

Do ww. wniosku z 30 czerwca 2020 r. Spółka załączyła m.in. formularz zawierający dane sprawozdawczo-finansowe²⁸. W załączniku tym podano jako przychody ze sprzedaży netto również zrównane z nimi wartości zmiany stanu produktów oraz koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby. Formularz (w wierszu nr 21) wymagał podania wyłącznie przychodów ze sprzedaży netto. Wielkość tak podanych przychodów wskazywała na ich spadek w maju 2020 r. (liczony rok do roku oraz miesiąc do miesiąca) na poziomie przekraczającym 25%. Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że *dane finansowe wprowadzane były do arkusza przesłanego przez PFR, w którym nie można było dokonywać modyfikacji polegających na rozbudowywaniu kolumn czy wierszy. Skoro zatem przewidziano wyłącznie 1 wiersz dla przychodów netto, mając na uwadze zachowanie zgodności z rachunkiem zysków i strat, w wierszu 21 wykazano wszystkie kategorie przychodów, w tym zmianę stanu produktów oraz koszty wytworzenia produktów na własne potrzeby.*

(akta kontroli str. 10, 35-37, 382, 384, 390-392, 405)

W przedstawionych przez Spółkę prognozach finansowych²⁹, stanowiących jeden z załączników do wniosku o pożyczkę, skalkulowano lukę płynnościową³⁰ w wysokości [...]TP zł³¹, tj. w kwocie przekraczającej maksymalny poziom pożyczki płynnościowej określony w załączniku nr 1 do Regulaminu Programu.

(akta kontroli str. 326, 396, 587-588)

W dokumencie pn. *Założenia funkcjonowania PGG S.A. z uwzględnieniem wpływu pandemii COVID-19 na działalność Spółki*³², stanowiącym jeden z załączników do wniosku o pożyczkę, w odniesieniu do prognozowanego poziomu EBITDA (od którego była zależna m.in. wysokość pożyczki preferencyjnej) podano, że polityka rachunkowości PGG opiera się na Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), zgodnie z którymi nakłady na wyrobiska i prace przygotowawcze (zbrojenia) stanowią nakłady inwestycyjne, amortyzowane zgodnie z okresem użyteczności. Nakłady te obejmują w przeważającej części wynagrodzenia pracowników Spółki oraz zakup materiałów i usług obcych, których gotówkowy wydatek obciąża bieżące przepływy. Jednocześnie przedstawiono prognozowany poziom EBITDA³³ za okres od marca do sierpnia 2020 r. wg MSSF w wysokości [...]TP zł oraz wg ustawy o rachunkowości (PSR) w wysokości [...]TP zł. Jednocześnie Spółka w dokumencie pn. *Komentarze i informacje uzupełniające do pliku Excel stanowiącego załącznik do wniosku PGG S.A. o udzielenie finansowania w ramach Tarczy PFR* podała m.in., że polityka rachunkowości Spółki oparta jest na MSSF, co implikowało liczne trudności w wypełnieniu ww. pliku oraz że formuły stosowane w arkuszu *Dane finansowe* są niezgodne z zasadami polityki rachunkowości PGG. Formularz poszerzono o pozycję *Amortyzacja do EBITDA* wskazując, że do wyliczeń EBITDA przyjęto wyłącznie amortyzację dekretowaną na kontach zespołu 4, tj. amortyzację od nakładów inwestycyjnych obejmujących wartości niematerialne i prawne, zakupy i budownictwo oraz amortyzację wynikającą z wprowadzenia MSSF 16, nie ujmując amortyzacji zbrojeń i wyrobisk ruchomych. W aktualizacji dokumentu pn. *Założenia funkcjonowania PGG S.A. z uwzględnieniem wpływu pandemii COVID-19 na działalność Spółki* z września 2020 r. prognozowany poziom EBITDA za ww. okres

²⁸ Plik excel o nazwie: D10Tarcza_PFR_Formularz_excel_2020.06.29_final_do_wyslania.

²⁹ Plik excel o nazwie: D10Tarcza_PFR_Formularz_excel_2020.06.29_final_do_wyslania – zakładka: Dane finansowe_korekta, poz. nr 156 Stan środków pieniężnych na koniec okresu (bez finansowania PFR).

³⁰ Luka płynnościowa - wymagana kwota środków finansowych, która pozwoli na kontynuowanie działalności gospodarczej w sposób niezakłócony.

³¹ W kwietniu 2021 r.

³² Dokument datowany na czerwiec 2020 r.

³³ Dla potrzeb porównywalności danych przyjęto okres analogicznych 6 -ciu miesięcy 2019 r.

podano w wysokości [...]TP zł wg MSSF i [...]TP zł wg PSR, wskazując jednocześnie, że Spółka dokonała odpisu z tytułu trwałej utraty wartości aktywów w kwocie [...]TP zł, co zostało odzwierciedlone w księgach sierpnia 2020r.

(akta kontroli str. 139, 151, 373-373)

Jak ustalono w toku kontroli, dwukrotność rocznych kosztów wynagrodzeń Spółki za 2019 r. wyniosła 10 106,6 mln zł, a 25% łącznego obrotu Spółki w 2019 r. wyniosło 2 253,0 mln zł. Powyższe parametry stanowiły, obok konieczności spełnienia pozostałych warunków Programu, podstawę³⁴ do możliwości wnioskowania o maksymalne kwoty wsparcia (w wysokości 1 mld zł w przypadku pożyczki płynnościowej oraz w wysokości 750 mln zł w przypadku pożyczki preferencyjnej).

(akta kontroli str. 326, 333, 396, 587-588)

Biuro Skarbcza w dniu 13 sierpnia 2020 r. skierowało wniosek do Zarządu o wyrażenie zgody na zawarcie aneksu nr 1 do umowy dotyczącej doradztwa w procesie pozyskania finansowania w ramach tarczy Finansowej PFR dla Dużych Firm zawartej z Wykonawcą. W uzasadnieniu podano, że z uwagi na szeroki zakres analiz oraz skomplikowany charakter procesu pozyskania finansowania, zasadne jest pozyskanie wsparcia Wykonawcy w kolejnych etapach negocjacji aż do zawarcia umowy finansowania z PFR. We wniosku podano, że aneks nr 1 obejmował będzie zakres usług w ramach Fazy III procesu pozyskania finansowania programowego obejmujący: wsparcie Spółki w procesie uproszczonej analizy *diligence* realizowanego przez PFR i jego doradców oraz wsparcie Spółki w negocjacjach z PFR w zakresie dokumentacji finansowania (część biznesowa i finansowa). Ponadto podano, że wynagrodzenie za prace w ramach tej fazy będzie obliczane w oparciu o liczbę godzin faktycznego zaangażowania doradcy i średniej stawki godzinowej, przy czym maksymalne miesięczne wynagrodzenie nie przekroczy [...]TP zł netto, a podstawą do wystawienia faktury będzie zatwierdzone przez Spółkę zestawienie godzin pracy, które sporządzi Wykonawca i przedstawi w terminie 3 dni roboczych od zakończenia miesiąca. Łączna wartość usług objętych aneksem nr 1 do umowy nie przekroczy [...]TP zł, a termin ich realizacji określono do 31 grudnia 2020 r. Zarząd PGG uchwałą³⁵ z 20 sierpnia 2020 r. wyraził zgodę na zawarcie ww. aneksu nr 1 do umowy z Wykonawcą.

(akta kontroli str. 440-445)

W dniu 20 sierpnia 2020 r. zawarto aneks nr 1 do ww. umowy z 30 czerwca 2020 r. zawartej z Wykonawcą, zgodnie z którym przedmiot umowy rozszerzono o wsparcie Spółki w procesie uproszczonej analizy *due diligence* realizowanego przez PFR i jego doradców³⁶ oraz o wsparcie Spółki w negocjacjach z PFR w zakresie dokumentacji finansowania (część biznesowa i finansowa)³⁷. Za realizację dodatkowych prac (III faza) ustalono wynagrodzenie nie większe niż [...]TP zł netto.

(akta kontroli str. 62-64)

Dyrektor Biura Skarbcza PGG 30 grudnia 2020 r. złożyła wniosek do Zarządu Spółki o wyrażenie zgody na zawarcie aneksu nr 2 do umowy z Wykonawcą zmieniającego końcowy termin realizacji usług na 30 czerwca 2021 r., z zastrzeżeniem, że zakres

³⁴ Zgodnie z warunkami udzielania finansowania określonymi w ww. załączniku nr 1 i 2 do Regulaminu Programu.

³⁵ Nr 1875/2020.

³⁶ Wsparcie Spółki w przygotowaniu materiałów wymaganych przez PFR/Doradców PFR na potrzeby badania *due diligence*; wsparcie Spółki w przygotowaniu odpowiedzi na pytania zgłoszone przez PFR/Doradców PFR; wsparcie Spółki w zakresie przygotowania argumentacji podejścia do kalkulacji szkody COVID na potrzeby wniosku; wsparcie Spółki w aktualizacji wniosku w zakresie danych finansowych i prognoz oraz zmian do wniosku na podstawie modelu finansowego i założeń przygotowanych przez Spółkę oraz analiza przygotowanego modelu finansowego; udział w spotkaniach telekonferencjach z PFR i Doradcami PFR; koordynację prac w zakresie badania *due diligence* finansowego oraz prawnego.

³⁷ Udział w negocjacjach (spotkaniach, telekonferencjach); wsparcie w przygotowaniu stanowiska negocjacyjnego w zakresie elementów biznesowych i finansowych; wsparcie w przygotowaniu dodatkowych analiz i materiałów na potrzeby procesu negocjacji; wsparcie w pracach nad zapisami dokumentacji finansowania.

oraz warunki wynagrodzenia, w tym w szczególności maksymalna wartość umowy, pozostaną bez zmian. Wniosek uzasadniono m.in. trwającym procesem negocjacji warunków udzielenia finansowania. Uchwałą³⁸ z 30 grudnia 2020 r. Zarząd PGG wyraził zgodę na zawarcie aneksu nr 2, który w tym samym dniu został podpisany.

(akta kontroli str. 62-64, 446-451)

Realizację usług objętych aneksem nr 1 i 2 do umowy z Wykonawcą potwierdzono w trzech protokołach odbioru wykonanej usługi³⁹ zawierających liczbę godzin zaangażowania Wykonawcy oraz podpisanych przez strony umowy. Za realizację fazy III Wykonawca obciążył Spółkę fakturami na łączną kwotę [...]TP zł netto (łącznie z fazą I koszty usługi wyniosły [...]TP).

(akta kontroli str. 452-456)

Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że Spółka podlegała badaniu *due diligence*, które na zlecenie PFR przeprowadziła jedna kancelaria w zakresie finansowym oraz druga kancelaria w zakresie prawnym. Komunikacja z kancelariami odbywała się drogą elektroniczną (email) – tak przekazywane były zapotrzebowania informacyjne (pytania) oraz ewentualne doprecyzowania w tym zakresie, w formie wideo-spotkań – tak prowadzone były spotkania z udziałem biur branżowych PGG (produkcja, handel, ekonomika), które miały na celu lepsze poznanie przez badających specyfiki działalności Spółki oraz rozmowy telefoniczne – w kwestiach technicznych (w tym terminów odpowiedzi na pytania kancelarii) oraz w kwestiach wyjaśnień co do właściwego zrozumienia treści pytań. Odpowiedzi na zadawane pytania przekazywane były za pośrednictwem dedykowanego systemu VDR⁴⁰, do którego dostęp posiadali m.in. pracownicy PFR. Finansowe badanie *due diligence* obejmowało przede wszystkim: analizę historycznych danych finansowych Spółki, analizę prognoz działalności Spółki oraz zasady przeprowadzenia testu na utratę wartości aktywów PGG, z kolei prawne badanie *due diligence* obejmowało w szczególności: formalno-prawne podstawy funkcjonowania PGG, w tym spełnienie przesłanek dopuszczenia do finansowania w ramach Tarczy Finansowej PFR dla Dużych Przedsiębiorstw oraz prawidłowość oświadczeń złożonych przez PGG w ramach wniosku o finansowanie. Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych dodał, że proces wnioskowania o pożyczkę prowadzony był przy współpracy doradcy finansowego (Wykonawcy), a komunikacja pomiędzy Spółką a doradcą odbywała się w formie uzgodnień telefonicznych oraz pracy wspólnej nad przygotowywanymi dokumentami/odpowiedziami. Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych poinformował, że Spółka nie otrzymała raportów z przeprowadzonych badań *due diligence*.

(akta kontroli str. 764-833, 1087)

1.2. Pożyczka płynnościowa

Wnioskiem z 18 lutego 2021 r. Dyrektor Biura Skarbcza PGG zwrócił się do Zarządu Spółki o wyrażenie zgody na zawarcie z PFR umowy pożyczki płynnościowej w maksymalnej wysokości do kwoty 1,0 mld zł w ramach Programu oraz na zawarcie umowy międzywierzycielskiej określającej prawa i obowiązki obecnych i przyszłych wierzycieli PGG w okresie obsługi zadłużenia wobec PFR. We wniosku opisano m.in. wpływ COVID-19 na sytuację PGG, kwestie dotyczące weryfikacji przez PFR złożonego 30 czerwca 2020 r. wniosku o przyznanie wsparcia finansowego (pożyczki płynnościowej i pożyczki preferencyjnej), w tym powody nieprzyznania PGG pożyczki preferencyjnej. We wniosku podano, że sytuację płynnościową zdominowały zakontraktowane i nieodebrane ilości węgla przez podmioty sektora energetyki zawodowej, a utracone przychody Spółki sięgają [...]TP zł, co w konsekwencji

³⁸ Nr 2796/2020.

³⁹ Protokoły z dnia 3 listopada 2020 r., 8 grudnia 2020 r. i 11 stycznia 2021 r.

⁴⁰ System kontrolowanego udostępniania poufnych plików na zewnątrz firmy.

spowodowało wystąpienie problemów z zapewnieniem płynności na poziomie umożliwiającym obsługę zobowiązań Spółki. W podsumowaniu wniosku podano, że wobec skutków wystąpienia pandemii, pozyskanie finansowania w postaci pożyczki z Tarczy PFR warunkuje zachowanie przez Spółkę płynności finansowej. Zdolność do jej spłaty przy terminowym regulowaniu pozostałych zobowiązań pracowniczych, finansowych i handlowych została oparta o projekcje finansowo-ekonomiczne, zawarte w Biznesplanie uwzględniającym założenia programu restrukturyzacji branży górnictwa oraz zadłużenia. Ponadto podano, że trwają uzgodnienia pomiędzy PGG i PFR co do ostatecznej treści umowy pożyczki (w tym w zakresie daty uruchomienia środków) oraz pomiędzy PFR a obligatariuszami w zakresie treści umowy międzywierzycielskiej, co pozostaje neutralne dla obowiązków Spółki zapisanych warunkami umowy międzywierzycielskiej.

(akta kontroli str. 175-184)

Po zapoznaniu się z ww. wnioskiem Zarząd Spółki w dniu 19 lutego 2021 r. podjął uchwałę⁴¹ o wyrażeniu zgody na zawarcie umowy pożyczki płynnościowej z PFR, jak również na zawarcie umowy międzywierzycielskiej pomiędzy PGG, PFR oraz obligatariuszami. W tym samym dniu Zarząd Spółki działając na podstawie § 10 ust. 16 pkt 6 i 11 Statutu Spółki wniósł o wyrażenie zgody na zawarcie ww. umów.

(akta kontroli str. 412-423)

Rada Nadzorcza PGG S.A. uchwałą nr 35/2021 z dnia 26 lutego 2021 r. wyraziła zgodę na zaciągnięcie zobowiązania i zawarcie z PFR umowy pożyczki płynnościowej w maksymalnej wysokości do kwoty 1 mld zł w ramach rządowego programu „Tarcza Finansowa dla Dużych Firm”. Jednocześnie wyraziła zgodę na zawarcie umowy międzywierzycielskiej określającej prawa i obowiązki obecnych i przyszłych wierzycieli PGG w okresie obsługi zadłużenia wobec PFR.

(akta kontroli str. 185)

Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że elementem wniosku o finansowanie był arkusz danych finansowych z danymi historycznymi od 2015 r. oraz prognozą do 2028 r. Podstawą prognoz był aktualny biznesplan z 27 marca 2020 r. (zatwierdzony przez organy korporacyjne) z uwzględnieniem wykonania za maj 2020 r. W toku weryfikacji arkusz został zaktualizowany (24 września 2020 r.) wg stanu na koniec sierpnia 2020 r. W dalszych pracach przekazano modele finansowe PGG: Aktualizacja modelu finansowego z 27 października 2020 r. oraz Biznes Plan z 4 lutego 2021 r.⁴² (zatwierdzony przez organy korporacyjne), który był ostatecznie podstawą oceny wniosku o dofinansowanie w ramach programu. Zarząd PGG otrzymał do wiadomości pismo Pełnomocnika Rządu do spraw transformacji spółek energetycznych i górnictwa węglowego w Ministerstwie Aktywów Państwowych skierowane do Prezesa Zarządu PFR z dnia 11 lutego 2021 r.⁴³, w którym nadawca potwierdził *kierunkową zgodność przygotowanej aktualizacji biznesplanu PGG z procedowanym programem restrukturyzacji branży.*

(akta kontroli str. 121-153, 376, 838-964, 1003-1004)

W dniu 2 kwietnia 2021 r. PGG zawarła z PFR umowę pożyczki płynnościowej w ramach Programu⁴⁴. Kwota przyznanej pożyczki wyniosła 1 mld zł. W umowie określono m.in.: cele na jakie pożyczka mogła zostać przeznaczona⁴⁵, zasady

⁴¹ Nr 237/2021.

⁴² Plan Optymalizacyjny / aktualizacja Biznesplanu Polskiej Grupy Górniczej S.A. na lata 2021 – 2030, przyjęta uchwałą Zarządu PGG nr 147/2021 z 4 lutego 2021 r.

⁴³ Nr DGA.III.500.17.2021/DGA.III.500.17.2021.

⁴⁴ Zwana dalej „umową pożyczki”.

⁴⁵ Finansowanie bieżącej działalności pożyczkobiorcy, w tym przeterminowanych zobowiązań handlowych; regulowanie wynagrodzeń wobec pracowników pożyczkobiorcy oraz osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych (tj. osób związanych z Pożyczkobiorcą umową przewidującą stałą współpracę), dla których

obliczania oprocentowania pożyczki, okres finansowania, odsetki w przypadku braku płatności, okres odsetkowy, zasady składania, wypełniania i terminy składania wniosków o wypłatę oraz zasady spłaty pożyczki. W umowie pożyczki zawarto również harmonogram jej spłaty (raty kapitałowe, kwartalne), zgodnie z którym ustalono okres spłaty pożyczki (od 31 grudnia 2021 r. do 28 lutego 2025 r.) oraz wartość rat dla okresu od 31 grudnia 2021 r. do 30 marca 2024 r. po 70 mln zł i pozostałe cztery raty po 75 mln zł (przy czym ostatnia nie mniej niż pozostała do spłaty kwoty pożyczki). Ponadto w umowie pożyczki określono, że PFR będzie uprawniony do monitorowania i weryfikacji wykorzystania kwot z pożyczki⁴⁶. PGG została zobowiązana do dostarczania do PFR miesięcznych danych finansowych, operacyjnych i informacji jakościowych oraz wszystkich innych dokumentów i informacji wymaganych Umową, zwanych Pakietem informacyjnym. Dane objęte Pakietem informacyjnym należało dostarczać nie później niż do 25-tego dnia po zakończeniu każdego miesiąca, za który miał być przekazany. W pkt 9.2 umowy pożyczki (pn. *Warunki Otrzymania Finansowania w ramach Programu*) zapisano, że pożyczkobiorca w dacie składania Wniosku o skorzystanie z finansowania programowego w postaci pożyczki spełniał wszystkie warunki otrzymania finansowania w ramach programu wymagane do ubiegania się i otrzymania finansowania programowego w postaci finansowania płynnościowego oraz spełnia je w dacie zawarcia umowy pożyczki oraz że pożyczkodawca oświadcza, że zapoznał się oraz zaakceptował treść Regulaminu, w tym w szczególności potwierdza, że znane mu są warunki udzielenia finansowania programowego w postaci finansowania płynnościowego oraz jednocześnie pożyczkodawca potwierdza, że spełnia warunki otrzymania finansowania w ramach Programu wymienione w literze (f) punktu 3 paragrafu 3 (*Beneficjenci Programu i warunki udzielania Finansowania Programowego*) Regulaminu. Pożyczkobiorca zobowiązał się jednocześnie podpisać odrębne oświadczenie składane w związku z ubieganiem się o udzielenie finansowania⁴⁷, którego wzór określono w załączniku nr 8 do umowy pożyczki (załącznik ten zawierał wykaz oświadczeń dotyczących spełniania przez wnioskodawcę określonych kryteriów warunkujących uzyskanie wsparcia).

(akta kontroli str. 197-282)

Powyższe oświadczenie podpisali dwaj Wiceprezesi Zarządu Spółki w dniu zawarcia umowy pożyczki, tj. 2 kwietnia 2021 r. W oświadczeniu tym podano⁴⁸, że spośród warunków przyznania wsparcia w ramach Programu, Spółka spełnia warunek *utrąty zdolności produkcji lub świadczenia usług albo odbioru produktów lub usług przez zamawiających w związku z brakiem dostępności komponentów lub zasobów w związku z COVID-19*.

(akta kontroli str. 284-286)

Pożyczkobiorca jest głównym kontrahentem; zakup towarów i materiałów (w tym zaliczek na zakup towarów i usług) lub innych kosztów operacyjnych służących wytworzeniu produktu wytwarzanego lub usługi świadczonej w ramach zwykłej działalności operacyjnej Pożyczkobiorcy; regulowania zobowiązań publiczno-prawnych, w tym podatków Pożyczkobiorcy; regulowania zobowiązań z tytułu Leasingu Finansowego pod warunkiem, że leasing taki został udzielony Pożyczkobiorcy przez producenta przedmiotu leasingu, który nie jest bankiem, instytucją kredytową lub finansową.

⁴⁶ Zobowiązania PGG w zakresie sprawozdawczości i monitoringu szczegółowo określono w załączniku nr 4 do umowy pożyczki tj. w Karcie monitoringu.

⁴⁷ Pkt 9.3 umowy pożyczki.

⁴⁸ W złożonym oświadczeniu zaświadczone również, że Spółka jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust 1 i 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292, z póź. zm.) oraz że jest dużym przedsiębiorstwem, tj. takim które zatrudnia więcej niż 249 pracowników (stan na 31 grudnia 2019 r.), z wyłączeniem właściciela, lub którego roczny obrót za 2019 r. przekracza 50.000.000 EUR oraz suma bilansowa w 2019 r. przekracza 43.000.000 EUR oraz że prowadził działalność gospodarczą na dzień 31 grudnia 2019 r.; nie zalega z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenie społeczne na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz nie zalega z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenie społeczne na dzień podpisania umowy pożyczki; nie jest w trakcie likwidacji, upadłości lub restrukturyzacji na podstawie prawa polskiego i nie był w likwidacji, upadłości lub restrukturyzacji w dacie składania wniosku lub w dacie zawarcia umowy pożyczki.

Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że Spółka nie występowała do PFR o wytyczne / wyjaśnienia w zakresie interpretacji warunków określonych w § 3 pkt 3 lit. f Regulaminu ubiegania się o wsparcie w ramach Programu.

(akta kontroli str. 979)

W sprawozdaniu Zarządu z działalności Spółki w 2020 r. w zakresie wpływu pandemii na obszar produkcji podano m.in. że *pandemia COVID-19 przyczyniła się do zmian w organizacji pracy Spółki, w tym zmian wpływających na spadek produkcji węgla. Rozprzestrzenianie się w szybkim tempie wirusa SARS-CoV-2, a także konieczność zapewnienia zdrowia i bezpieczeństwa pracowników, skutkowało istotnymi działaniami w tym obszarze. W pierwszej połowie 2020 r., po dokładnej analizie sytuacji oraz po zapoznaniu się z informacjami dyrekcji kopalń w zakresie wzrostu absencji pracowników, a także zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Aktywów Państwowych oraz w oparciu o rekomendacje państwowych służb sanitarnych województwa śląskiego⁴⁹, w Polskiej Grupie Górniczej S.A. uzgodniono zmianę harmonogramu produkcji w łącznie dziesięciu zakładach/ruchach górniczych należących do Spółki. Podjęte przez Polską Grupę Górniczą S.A. działania podyktowane były przede wszystkim względami bezpieczeństwa górników, ich rodzin oraz mieszkańców województwa śląskiego, z uwzględnieniem zobowiązań wynikających z kontraktów handlowych, których stroną jest Spółka. W efekcie tej decyzji, w okresie od 12 czerwca do 2 lipca 2020 r. wstrzymano na okres trzech tygodni normalny cykl technologiczny przy wydobyciu węgla kamiennego w kopalniach i ruchach wydobywczych: Bolesław Śmiały w Łaziskach Górnych, Piast w Bieruniu, Ziemowit w Łędzinach, Halemba i Pokój w Rudzie Śląskiej, Chwałowice w Rybniku, Marcel w Radlinie, Rydułtowy w Rydułtowach, Mysłowice-Wesoła w Mysłowicach oraz Wujek w Katowicach⁵⁰. Ponadto, podejmowano inne decyzje o:*

- *czasowym wstrzymaniu produkcji w kopalniach i ruchach wydobywczych (tj. Murcki-Staszic w Katowicach, Jankowice w Rybniku, Marcel w Radlinie, Sośnica w Gliwicach, Bielszowice i Pokój w Rudzie Śląskiej oraz Ziemowit w Łędzinach), gdzie pojawiały się ogniska koronawirusa;*
- *skróceniu tygodnia pracy do 4 dni roboczych w maju 2020 r.;*
- *wstrzymaniu wykonywania w maju 2020 r. większości robót przygotowawczych, realizowanych zarówno przez firmy zewnętrzne, jak i oddziały własne, ograniczając ich zakres do niezbędnego minimum.*

Pandemia COVID-19 w znacznym stopniu wpłynęła na organizację pracy poszczególnych kopalń oraz realizowany poziom założonych zadań produkcyjnych, który w okresie maj - grudzień 2020 r. wynosił ok. 76%.

(akta kontroli str. 708, 999, 1091, 1320-1325)

Wiceprezes Zarządu PGG ds. Finansowych podał, że sytuacja zaprzestania produkcji węgla we wszystkich kopalniach PGG miała miejsce w maju 2020 r., kiedy podjęto decyzję o skróceniu tygodnia pracy do 4 dni roboczych. Ponadto wyjaśnił, że w okresie od 12 czerwca do 2 lipca 2020 r. nie wstrzymano normalnego cyklu technologicznego przy wydobyciu węgla kamiennego w następujących kopalniach i ruchach wydobywczych: KWK Jankowice, Ruch Bielszowice, KWK Sośnica, KWK Murcki-Staszic gdyż z uwagi na dużą liczbę pracowników zakażonych oraz

⁴⁹ W dniu 7 czerwca 2020 r. odbyło się spotkanie z udziałem m.in. Ministra Aktywów Państwowych, Głównego Inspektora Sanitarnego oraz przedstawicieli Zarządu oraz organizacji związkowych w PGG, na którym przedstawiono propozycje działań w związku z epidemią COVID-19 polegających na czasowym wyłączeniu pracy w kopalniach, których załogi nie zostały w pełni przebadane na obecność koronawirusa, a w których odnotowuje się zakażenia tym wirusem.

⁵⁰ W odpowiedzi na pytania kancelarii prawnej działającej z ramienia PFR zadane w toku prowadzonego badania due diligence PGG podała, że „(...) uzgodniono zmianę harmonogramu produkcji w dziesięciu kopalniach/ruchach, ograniczając produkcję na okres trzech tygodni od 12.06 do 3.07.2020 r.”

poddanych kwarantannie, a także prowadzone badania przesiewowe wszystkich pracowników był on już wstrzymany wcześniej w następujących terminach: KWK ROW Ruch Jankowice od 27 kwietnia do 17 maja 2020 r., KWK Ruda Ruch Bielszowice od 25 do 31 maja 2020 r., KWK Murcki-Staszic od 27 kwietnia do 17 maja 2020 r. i KWK Sośnica od 6 do 17 maja 2020 r. Uwzględniając fakt, iż ozdrowieńcy przez pewien okres są uodpornieni na zakażenie, prawdopodobieństwo dużego wzrostu zakażeń w tych zakładach było niewielkie.

(akta kontroli str. 1087)

Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że *pracownicy, którzy w wyniku wprowadzenia zmian organizacji pracy w okresie od 12 czerwca 2020 r. do 3 lipca 2020 r. przebywali na tzw. przestoju otrzymali 100% wynagrodzenia. Informację w zakresie konieczności wprowadzenia ww. działań związanych z zagrożeniem zarażenia koronawirusem, jak również o poziomie wynagrodzenia z tytułu przestoju przedstawił Minister Aktywów Państwowych (...) na spotkaniu z Zarządami Spółek Węglowych oraz Stroną Społeczną w dniu 6 czerwca 2020 r. (...).*

(akta kontroli str. 1385)

W dniu 9 czerwca 2020 r. odbyło się spotkanie Zarządu Spółki z organizacjami związków zawodowych w sprawie organizacji oraz trybu pracy kopalń w okresie od 12 czerwca do 3 lipca 2020 r., w trakcie którego ustalono m.in., że zakres robót w kopalniach objętych przestojem będzie uwzględniał poziom występujących zagrożeń naturalnych oraz aspekty niezbędne do prawidłowego funkcjonowania kopalń w okresie przyszłym; obłożenie pracowników będzie realizowane w systemie rotacyjnym, tak aby w sposób maksymalny zniwelować różnicę pomiędzy dniami postojowymi, a dniami przepracowanymi oraz że wynagrodzenie za dniówkę postojową będzie obliczane jak za dniówkę urlopową (obliczoną z okresu styczeń – marzec 2020 r.). Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że pracownicy, którzy w czasie przestoju wykonywali obowiązki służbowe, otrzymali wynagrodzenie za pracę zgodnie z obowiązującymi w Spółce przepisami płacowymi (płaca zasadnicza, premia i inne składniki wynagrodzenia należne z tytułu wykonywania określonej pracy).

(akta kontroli str. 1385, 1409)

Pracownicy kopalń / ruchów kopalń, którzy w okresie od 12 czerwca do 3 lipca 2020 r. przebywali na tzw. przestoju, oprócz wynagrodzenia jak za urlop nie otrzymywali dodatkowych świadczeń płacowych, w tym również ekwiwalentu za posiłki profilaktyczne.

(akta kontroli str. 1813)

Zarząd Spółki, ze względu na wzrost absencji pracowników spowodowany zagrożeniem rozprzestrzeniania się SARS-CoV2, podjął decyzje o czasowym wstrzymaniu produkcji (przy minimalnym obłożeniu prac wynikających z niezbędnych potrzeb dla bezpiecznego funkcjonowania kopalń) w następujących oddziałach:

- KWK Murcki-Staszic od 27 kwietnia do 17 maja 2020 r.
- KWK ROW Ruch Jankowice od 27 kwietnia do 17 maja 2020 r.
- KWK Sośnica od 6 do 17 maja 2020 r.
- KWK Ruda Ruch Bielszowice i Ruch Pokój od 25 do 31 maja 2020 r.
- KWK Piast – Ziemowit Ruch Ziemowit od 8 do 14 czerwca 2020 r.
- KWK ROW Ruch Marcel od 8 do 14 czerwca 2020 r.
- ZGRI (pracownicy wykonujący prace w KWK Murcki-Staszic) od 4 do 17 maja 2020 r.
- KWK Ruda Ruch Bielszowice od 25 do 31 maja 2020 r.

(akta kontroli str. 998-999)

W związku z postanowieniami umowy pożyczki, Spółka w dniu 2 kwietnia 2021 r. podpisała umowę międzywierzycielską z wierzycielami finansowymi oraz z PFR.

(akta kontroli str. 65, 362-363)

W dniu 7 kwietnia 2021 r. na podstawie umowy pożyczki Spółka złożyła do PFR wniosek o wypłatę kwoty 1,0 mld zł. We wniosku jako datę proponowanej wypłaty ww. kwoty podano 8 kwietnia 2021 r. Spółka we wniosku potwierdziła, iż całość wnioskowanej kwoty wypłaty pożyczki zostanie w pełni wykorzystana na cel pożyczki określony w pkt 3.1. umowy pożyczki. Umowa pożyczki płynnościowej nie była aneksowana.

(akta kontroli str. 192, 290-291)

1.3. Pożyczka preferencyjna

PFR pismem z 5 maja 2021 r. poinformował PGG, iż po przeprowadzeniu analizy pogłębionej złożonego przez Spółkę wniosku z 30 czerwca 2020 r., wniosek ten został odrzucony w zakresie dotyczącym pożyczki preferencyjnej. Jako powód odrzucenia wniosku podano brak spełnienia wszystkich warunków formalnych udzielenia finansowania programowego.

(akta kontroli str. 186-188)

Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, iż zgodnie z wiedzą Spółki, powodem nieudzielenia wsparcia w formie pożyczki preferencyjnej w ramach Programu był brak spełnienia przez Spółkę warunku poniesienia tzw. Szacowanej Szkody COVID-19 w okresie od marca do sierpnia 2020 r. Dodał, że Szacowana Szkada COVID-19 oznaczała stratę na poziomie EBITDA poniesioną w wyniku COVID-19. W przypadku PGG wysoka wartość majątku generuje odpowiednio wysoką amortyzację, co spowodowało, że pomimo ujemnego wyniku operacyjnego EBIT, Spółka nie poniosła straty operacyjnej na poziomie EBITDA. Dodał również, że zgodnie z argumentacją Spółki, realne straty poniesione w wyniku epidemii zostały odzwierciedlone w wyniku Spółki poprzez odpisy z tytułu trwałej utraty wartości majątku, jednak PFR nie zaakceptował argumentów PGG, co do uwzględnienia powyższych odpisów w obliczeniu Szacowanej Straty COVID-19.

(akta kontroli str. 191)

Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśniając przyczynę, dla której Spółka nie odwołała się od ww. negatywnej decyzji PFR, podał, że Spółka nie składała odwołań gdyż zważywszy na § 4 ust 7 Regulaminu Programu, z uwagi na nadzwyczajny charakter Programu, procedura rozpoznawania wniosków o finansowanie z Programu nie przewiduje odwołania się od decyzji PFR o przyznaniu lub odmowie przyznania finansowania.

(akta kontroli str. 191-192)

1.4. Pozostałe wsparcie uzyskane przez Spółkę w związku ze skutkami COVID-19

Spółka, poza ww. pożyczką płynnościową z PFR, w 2020 r. pozyskała wsparcie finansowe z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach⁵¹ wypłacone w oparciu o art. 15g (świadczenia na wynagrodzenia z tytułu obniżonego wymiaru czasu pracy oraz pokrycie składek na ubezpieczenie społeczne) i 15gg (świadczenia na wynagrodzenia z tytułu ochrony miejsc pracy) ustawy z dnia 2 marca 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*⁵² w łącznej kwocie 303 602,1 tys. zł. W 2020 r. Spółka z ww. wsparcia

⁵¹ Dalej: „WUP”.

⁵² Dz. U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm., dalej: „ustawa COVID”.

wydatkowała 283 206,3 tys. zł, a pozostałe 20 395,8 tys. zł zwróciła na rachunek WUP.

(akta kontroli str. 1022-1023, 1039, 1058)

Ponadto Spółka na podstawie ustawy COVID była zwolniona z naliczania opłaty prolongacyjnej wynikającej z odroczenia terminu płatności składek ZUS. Odroczenie terminów spłat i rozłożenie ich na raty dotyczyło składek ZUS za okres od marca 2020 r. do marca 2021 r. na ogólną kwotę 1 385 569,1 tys. zł, z czego Spółka na dzień 24 lutego 2022 r. spłaciła 566 641,6 tys. zł. Odnośnie do pozostałych do spłaty należności w wysokości 818 927,5 tys. zł Spółka otrzymała pismo z ZUS z 24 lutego 2022 r., w którym poinformowano, że niespłacone należności z tytułu składek ZUS nie są wymagalne, gdyż objęte są postępowaniami w ramach przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego.

Nadto Spółka w oparciu o rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 czerwca 2020 r. w sprawie przedłużenia terminów przekazania przez niektórych płatników zaliczek na podatek dochodowy i zryczałtowanego podatku dochodowego⁵³ odroczyła przekazanie zaliczek na podatek od osób fizycznych pobranych w marcu, kwietniu i maju 2020 r. na ogólną kwotę 59 395,2 tys. zł. Dyrektor Departamentu Wynagrodzeń PGG wyjaśnił, że ww. składki zostały odprowadzone w terminach zgodnych z ww. rozporządzeniem.

(akta kontroli str. 735-743)

Odnosząc się do niewystąpienia przez Spółkę do PFR o wsparcie z innych oferowanych w ramach Programu instrumentów, Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że w ramach Programu dostępne były trzy formy wsparcia: płynnościowe, preferencyjne i kapitałowe. Mając na uwadze zapotrzebowanie na środki finansowe oraz zasady regulaminu Programu Spółka podjęła decyzję o złożeniu w pierwszej kolejności wniosku o finansowanie w formie pożyczki płynnościowej i preferencyjnej, pozostawiając kwestie finansowania kapitałowego do dalszych analiz. Uwzględniając: warunki „ścieżki wyjścia” zapisanej w regulaminie, treść memorandum Wykonawcy z 16 września 2020 r., sytuację rynkową gdzie: obserwowano istotne przyspieszenie dekarbonizacyjnej polityki Unii Europejskiej, zmierzającej do ograniczenia wydobycia węgla kamiennego oraz rozpoczęte rozmowy ze stroną społeczną dotyczące przyszłości branży (umowa społeczna ustalająca m.in. harmonogram likwidacji polskich kopalń, w tym kopalń PGG), podjęto decyzję o zaniechaniu ubiegania się o wsparcie w formie finansowania kapitałowego.

(akta kontroli str. 1384-1385)

1.5. Porozumienia z organizacjami związków zawodowych

W okresie objętym kontrolą pomiędzy PGG reprezentowaną przez Zarząd a organizacjami związków zawodowych działającymi w Spółce podpisane zostały następujące Porozumienia płacowe:

- w dniu 7 lutego 2020 r. dotyczące ustalenia zasad wypłaty części dodatkowej nagrody rocznej za 2019 rok (tzw. 14-tej pensji);
- w dniu 21 lutego 2020 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Spółce, zgodnie z którym od 1 stycznia 2020 r. wynagrodzenie to zostało zwiększone o 6%;
- w dniu 21 lutego 2020 r. aneks nr 1 do Porozumienia z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie dodatku do dniówki przepracowanej, zwiększający od 1 stycznia 2020 r. wysokość tych dodatków;

⁵³ Dz. U. poz. 972.

- w dniu 8 maja 2020 r., w którym strony uzgodniły obniżenie, w okresie jednego miesiąca (maja 2020 r.), wymiaru czasu pracy dla wszystkich zatrudnionych w Spółce o 20% (wprowadzając cztery dodatkowe dni wolne: 14,15,22 i 29 maja) oraz proporcjonalne zmniejszenie wysokości wynagrodzenia o 20%. Porozumienie zawarto z uwagi na wystąpienie w Spółce spadku obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19 oraz z uwagi na fakt, iż zawarcie tego porozumienia było warunkiem koniecznym ubiegania się przez Spółkę o dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;
- w dniu 21 września 2021 r. w sprawie zmiany wartości jednostkowych posiłków profilaktycznych;
- w dniu 14 stycznia 2022 r., kończącej spór zbiorowy, w którym uzgodniono wypłatę pracownikom dodatkowego wynagrodzenia;
- w dniu 22 lutego 2022 r., w którym ustalono wzrost w 2022 r. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia o 7,5%;
- w dniu 22 lutego 2022 r. aneks nr 2 do Porozumienia z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie dodatku do dniówki przepracowanej, zwiększający od 1 lutego 2022 r. wysokość tych dodatków;
- w dniu 15 lipca 2022 r., w którym uzgodniono wypłatę na rzecz pracowników jednorazowych kwot rekompensujących skutki inflacji oraz zwiększenie wartości jednostkowej posiłków profilaktycznych.

(akta kontroli str. 1258-1296)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działalność PGG w badanym obszarze.

OBSZAR

2. Wykorzystanie i rozliczenie udzielonego wsparcia finansowego oraz jego uzyskane efekty

Opis stanu
faktycznego

2.1. Wykorzystanie uzyskanego wsparcia

W dniu 8 kwietnia 2021 r. na wyodrębniony rachunek bankowy Spółka otrzymała pożyczkę płynnościową we wnioskowanej kwocie 1 mld zł.

(akta kontroli str. 1062)

Do końca 2021 r. Spółka wydatkowała całość pożyczki. Środki finansowe zostały przeznaczone na wynagrodzenia dla pracowników (726 055,8 tys. zł) i pochodne z nimi związane (213 944,2 tys. zł) oraz zapłatę zobowiązań podatkowych Spółki (60 000,0 tys. zł). Szczegółowej analizie poddano wydatki na łączną kwotę 340 mln zł (34% wykorzystanej pożyczki). Poddane badaniu wydatki poniesione zostały na cele przewidziane w pkt 3.1.1 lit. b i d umowy pożyczki.

(akta kontroli str. 38, 207-208, 385-386, 1064-1083, 1576-1616)

2.2. Spłata pożyczki płynnościowej

Spółka do 2 lutego 2022 r. nie dokonała spłaty pierwszej z rat pożyczki płynnościowej pomimo upływu terminu jej płatności określonego w harmonogramie spłaty pożyczki⁵⁴, co szczegółowo przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Od 3 lutego 2022 r., w związku z wejściem w życie art. 5b ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego, spłata zobowiązań wobec PFR została zawieszona, w związku z czym Spółka nie

⁵⁴ Pierwsza rata – płatna do 31 grudnia 2021 r.

dokonywała również spłat kolejnych rat, których termin przypadał na 30 marca 2022 r. (druga rata) i 30 czerwca 2022 r. (trzecia rata)⁵⁵.

(akta kontroli str. 1106-1109)

Spółka pismem z dnia 28 grudnia 2021 r.⁵⁶ powiadomiła PFR o zamiarze powstrzymania się od płatności raty kapitałowej przypadającej na dzień 31 grudnia 2021 r. oraz płatności odsetek za okres odsetkowy obejmujący IV kwartał 2021 r. W uzasadnieniu powołała się na przyjętą przez Sejm w dniu 17 grudnia 2021 r. ustawę o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego oraz uzasadnienie projektu ww. ustawy, wg którego ustawa ta jest jednym z elementów tzw. Nowego Systemu Wsparcia, tj. mechanizmu wsparcia publicznego dla spółek sektora węgla kamiennego (pomoc na koszty nadzwyczajne i dopłaty do redukcji zdolności produkcyjnych), których celem będzie zapewnienie stabilności funkcjonowania sektora górnictwa węgla kamiennego do momentu jego likwidacji.

(akta kontroli str. 1135-1138)

PFR pismem z dnia 17 stycznia 2022 r. przesłał do PGG wezwanie do zapłaty zaległej kwoty z tytułu zawartej z PFR umowy pożyczki płynnościowej w wysokości 72 386 164,38 zł⁵⁷ z terminem zapłaty do 31 marca 2022 r. Ponadto w piśmie podano, iż do 31 marca 2022 r. Spółka może zawnieć o restrukturyzację zadłużenia, przy czym decyzja o zmianie warunków spłaty uzależniona będzie od oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej Spółki.

(akta kontroli str. 1064-1066, 1140)

2.3. Sprawozdawczość

W myśl umowy pożyczki Spółka była zobowiązana do realizacji obowiązków sprawozdawczych, w tym do przesyłania do PFR miesięcznych danych finansowych, operacyjnych i informacji jakościowych stanowiących tzw. pakiet informacyjny.

(akta kontroli str. 269-273)

Na podstawie objętych próbą badawczą dziesięciu pakietów informacyjnych⁵⁸ ustalono, że dziewięć z nich zostało przekazanych do PFR do 25 dnia po zakończeniu danego miesiąca, tj. zgodnie z pkt. 1.2. załącznika 4 do umowy pożyczki. Jeden pakiet - za czerwiec 2021 r. został przekazany w dniu 28 lipca 2021 r., tj. z trzydniowym opóźnieniem w stosunku do terminów określonych w pkt. 1.2. załącznika 4 do umowy pożyczki (nie później niż 25-tego dnia po zakończeniu każdego miesiąca). Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że ww. opóźnienie było spowodowane problemami z wypełnieniem (po raz pierwszy) części finansowej w aplikacji PFR, dodając, że układ danych finansowych w tej aplikacji nie był przystosowany do sprawozdawczości PGG prowadzonej wg MSSF i należało dokonać odpowiednich uzgodnień, co do sposobu wypełniania tabel pakietu informacyjnego, o czym PFR został poinformowany.

(akta kontroli str. 1117, 1196-1198)

Zgodnie z pkt 1.1. załącznika 4 do umowy pożyczki, w ramach danych oraz informacji ujętych w każdym z pakietów informacyjnych, Spółka przekazywała arkusze danych finansowych i operacyjnych oraz dane jakościowe wymagane przez PFR. W przypadku pakietów informacyjnych za kwiecień i maj 2021 r.⁵⁹ dane finansowe i operacyjne zostały wysłane do PFR w formie pliku excel, a od lipca 2021 r. (dane za czerwiec 2021 r.) informacje te były udostępniane PFR poprzez przygotowaną przez

⁵⁵ Wysokość każdej z tych rat określono na 70 mln zł.

⁵⁶ Pismo zostało podpisane przez Wiceprezesa Zarządu PGG ds. Finansowych oraz Wiceprezesa Zarządu PGG ds. Sprzedaży.

⁵⁷ Na kwotę składały się kapitał – 70.000.000,00 zł, odsetki – 1.890.410,96 zł oraz odsetki karne – 495.753,42 zł.

⁵⁸ Złożonych za okres od czerwca 2021 do marca 2022 r.

⁵⁹ Wysłane odpowiednio w maju i czerwcu 2021 r.

niego aplikację. Ponadto Spółka, stosownie do obowiązku określonego w punkcie 2.1. załącznika 4 do umowy pożyczki, przekazała do PFR jednostkowe i skonsolidowane sprawozdania finansowe za 2020 r. wraz z opinią biegłego rewidenta. Spółka przesyłała również wymagane oświadczenia o niezaleganiu z podatkami oraz ze składkami na ubezpieczenie społeczne.

(akta kontroli str. 221, 269-273, 1064-1066, 1161-1233)

Spółka stosownie do pkt 2.4 załącznika nr 4 do umowy pożyczki przesyłała do PFR także comiesięczne informacje o przypadkach naruszenia postanowień tej umowy bądź braku takich naruszeń. W ramach ww. procedury Spółka poinformowała PFR o wystąpieniu naruszeń umowy związanych z wyżej opisanym powstrzymaniem się przez Spółkę z dokonaniem na rzecz PFR płatności pierwszej raty kapitałowej przypadającej na dzień 31 grudnia 2021 r. oraz płatności odsetek za okres odsetkowy obejmujący IV kwartał 2021 r. z tytułu udzielonej przez PFR pożyczki płynnościowej (naruszenie pkt. 12.2.1 umowy pożyczki) oraz wynikającym z powyższego prowadzeniu przez PGG rozmów z wierzycielami finansowymi w zakresie restrukturyzacji zadłużenia (naruszenie pkt. 12.2.6 lit. c umowy pożyczki).

(akta kontroli str. 230-233, 1119, 1122-1123)

Ponadto na koniec czterech miesięcy z badanego okresu⁶⁰ Spółka przekroczyła poziom granicznych wskaźników zadłużenia, określonych w umowie dotyczącej programu emisji obligacji z dnia 28 kwietnia 2016 r.⁶¹, o czym poinformowała PFR zgodnie z pkt 12.2.5 umowy pożyczki w związku z pkt 6.4.1. lit. c tiret VI umowy międzywierzycielskiej (zawartej w związku z umową pożyczki).

(akta kontroli str. 1119, 1370-1372, 1390)

2.4. Efekty udzielonego wsparcia PFR w postaci pożyczki płynnościowej

Otrzymanie pożyczki płynnościowej z PFR przyczyniło się do utrzymania płynności finansowej Spółki, co znalazło odzwierciedlenie we wskaźnikach finansowych dotyczących płynności Spółki, które w latach 2020-2021 kształtowały się na zbliżonym poziomie⁶², a także w stanie zobowiązań przeterminowanych Spółki, który na koniec 2021 r. zmniejszył się w porównaniu do 2020 r. wynosząc odpowiednio 174 705 tys. zł (1,6% zobowiązań ogółem) i 198 225 tys. zł (2% zobowiązań ogółem).

Spółka na koniec lat 2020-2021 nie posiadała zobowiązań przeterminowych wobec budżetu państwa.

(akta kontroli str. 687, 1090, 1363-1364, 1380)

Sprzedaż węgla spadła z 27 650,6 tys. ton w 2019 r. do 23 570,5 tys. ton w 2020 r., a następnie wzrosła do 24 261,5 tys. ton w 2021 r., przy jednoczesnym spadku wydobywania węgla z 29 500,1 tys. ton (2019 r.) do 24 330,2 tys. ton (2020 r.), a następnie do 23 078,7 tys. ton (2021 r.). Wydobywanie za I półrocze 2022 r. wyniosło 10 894,6 tys. ton, a sprzedaż 11 174,4 tys. ton. Zapasy węgla na koniec 2020 r. wzrosły do 2 632,9 tys. ton w porównaniu do 2 234,0 tys. ton na koniec 2019 r., a następnie spadły w 2021 r. do 986,7 tys. ton oraz do 472,6 tys. ton w I pół. 2022 r.

Odnosząc się do przyczyn spadku wydobywania węgla Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że wynikał on z: braku realizacji przez energetykę umów długoterminowych w latach 2019-2020; ogólnoswiatowego kryzysu wywołanego

⁶⁰ Tj. na dzień: 30 czerwca 2021 r., 30 września 2021 r., 31 grudnia 2021 r. oraz 31 marca 2022 r.

⁶¹ Zwanej dalej: umową programową (zmienioną aneksem na 1 z 17 marca 2017 r., aneksem nr 2 z 6 grudnia 2017 r. oraz aneksem nr 3 z kwietnia 2021 r.).

⁶² Wskaźnik płynności WPB (aktywa obrotowe / zobowiązania krótkoterminowe – rezerwy krótkoterminowe) wynosił w 2020 r. 0,31 i w 2021 r. 0,25; wskaźnik płynności WPS (aktywa obrotowe – zapasy / zobowiązania krótkoterminowe – rezerwy krótkoterminowe) wynosił w 2020 r. 0,19 i w 2021 r. 0,21; wskaźnik płynności WPN (środki pieniężne i ich ekwiwalenty / zobowiązania krótkoterminowe – rezerwy krótkoterminowe) wynosił w 2020 r. 0,05 i w 2021 r. 0,09.

pandemią koronawirusa SARS CoV 2, który szczególnie w 2020 r. istotnie wpłynął na poziom produkcji węgla; zapisów Polityki Energetycznej Polski powiązanej z Polityką klimatyczną UE ukierunkowaną na szybką dekarbonizację; spadku produkcji energii z węgla w Polsce; dynamicznego wzrostu importu energii elektrycznej do Polski⁶³; rozpoczęcia procesu notyfikacji przed KE programu wygaszania zdolności produkcyjnych, który zakładał zaniechanie inwestycji rozwojowych w nowe zasoby węgla oraz zakończenia produkcji węgla z KWK Ruda Ruch-Pokój.

(akta kontroli str. 745, 1089, 1238, 1257)

Przychody Spółki ze sprzedaży ogółem (podobnie jak przychody z tytułu sprzedaży węgla) spadły w 2020 r. w porównaniu do 2019 r., a następnie wzrosły w 2021 r. w porównaniu do 2020 r. i kształtowały się następująco: 9 012,1 mln zł w 2019 r. (w tym przychody ze sprzedaży węgla 8 765,2 mln zł); 7 475,5 mln zł w 2020 r. (w tym 7 273,2 mln zł); 8 087,4 tys. zł w 2021 r. (w tym przychody ze sprzedaży węgla 7 647,7 mln zł). Przychody ze sprzedaży za I półrocze 2022 r. wyniosły 4 627,3 mln zł (w tym 4 509,9 mln zł ze sprzedaży węgla). Średnia cena zbytu tony węgla znacząco wzrosła w I półroczu 2022 r. w porównaniu do średniej ceny zbytu tony węgla w latach 2019-2021 i wynosiła 403,6 zł za tonę, podczas gdy w latach 2019, 2020 i 2021 r. cena ta wynosiła odpowiednio: 317,0; 308,6 i 315,2 zł za tonę.

(akta kontroli str. 745, 1238, 1257)

Przeciętne zatrudnienie (etaty) w Spółce w latach 2019-2022 (I półrocze) systematycznie spadało i wynosiło odpowiednio: 41 737, 40 546, 38 644, 36 465. Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że wyżej przedstawiony spadek zatrudnienia wynikał z odejść naturalnych (emerytury) i innych przyczyn, w tym: odejść za porozumieniem stron, dyscyplinarnych, wypowiedzeń przez zakład pracy, wypowiedzeń przez pracownika, końca umowy, służby wojskowej, urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego, zmiany pracodawcy w ramach górnictwa. Dodał, że zgodnie z założeniami nowego modelu funkcjonowania Spółki ukierunkowanego na wygaszanie zdolności produkcyjnych, jak przewidziano w umowie społecznej z maja 2021 r. oraz złożonym do Komisji Europejskiej wniosku notyfikacyjnym, nie zatrudniano nowych pracowników w miejsce odchodzących z pracy.

(akta kontroli str. 745, 1090, 1238, 1257)

Na dzień 8 sierpnia 2022 r. prawidłowość wykorzystania i rozliczenia przez Spółkę środków z pozyskanej pożyczki płynnościowej nie podlegała weryfikacji w postaci kontroli, audytu, czy przeglądu dokumentacji przez PFR bądź inne podmioty lub instytucje.

(akta kontroli str. 1090)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Spółka nie dokonała na rzecz PFR spłaty pierwszej raty pożyczki w wysokości 70 mln zł, pomimo wynikającego z pkt 6.1.1. umowy pożyczki płynnościowej zobowiązania do jej uiszczenia w terminie do 31 grudnia 2021 r.

Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych PGG wyjaśnił, że *17 grudnia 2021 r. Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego („Ustawa”), który m.in. wprowadza rozwiązanie polegające na:*

- a) *zawieszeniu spłaty zobowiązań pieniężnych m.in. PGG z tytułu wsparcia finansowego udzielonego przez Pożyczkodawcę, w ramach rządowego programu udzielania dużym przedsiębiorcom wsparcia finansowego⁶⁴, do dnia*

⁶³ W 2019 r. o 86% (+4,9 TWh), a w 2020 r. o 24% (+2,6 TWh).

⁶⁴ „o którym mowa w art. 21a ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1010 i 2219)”.

wydania decyzji Komisji Europejskiej, o której mowa w art. 4 ust. 2 albo 3 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, albo decyzji, o której mowa w art. 9 tego rozporządzenia, albo innego zakończenia postępowania przed Komisją Europejską, nie później niż do dnia 31 grudnia 2023 r.; oraz

- b) umorzeniu z mocy prawa w całości wymagalnych oraz niewymagalnych zobowiązań PGG względem PFR po wydaniu przez Komisję Europejską decyzji stwierdzającej, że takie umorzenie jest zgodne z rynkiem wewnętrznym”.

Ponadto wyjaśnił, że „na podstawie znowelizowanej ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego, które weszły w życie z dniem 3 lutego 2022 r. obsługa zadłużenia została zawieszona”. Dodał, że zgodnie z art. 5b tej ustawy, zobowiązania pieniężne przedsiębiorstwa górniczego wobec PFR podlegają umorzeniu z mocy prawa w całości w dniu wydania przez Komisję Europejską decyzji stwierdzającej, że to umorzenie jest zgodne z rynkiem wewnętrznym, jednocześnie zawiesza się ich spłatę do dnia wydania decyzji Komisji Europejskiej, o której mowa w art. 4 ust. 2 albo 3 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, albo decyzji, o której mowa w art. 9 tego rozporządzenia, albo innego zakończenia postępowania przed Komisją Europejską, nie później niż do dnia 31 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 1106-1109)

NIK zwraca uwagę, że do czasu wejścia w życie ustawy z 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego, tj. do dnia 3 lutego 2022 r., Spółka była zobowiązana realizować wszystkie postanowienia zawarte w umowie pożyczki płynnościowej, w tym w zakresie spłaty pożyczki. Parlamentarne prace dotyczące zmiany ww. przepisów nie stanowiły bowiem wystarczającej podstawy do odstąpienia od realizacji tych zobowiązań umownych.

(akta kontroli str. 1373-1374)

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka całość otrzymanych z PFR środków finansowych wydatkowała na cele przewidziane umową pożyczki płynnościowej, a także terminowo i w wymaganym przez PFR zakresie wywiązywała się z obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych. Otrzymane przez Spółkę w ramach Programu środki finansowe przyczyniły się do utrzymania jej płynności finansowej. Spółka, powołując się na przyszłe zmiany ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego, dotyczące zawieszenia spłaty zobowiązań pieniężnych wobec PFR, odstąpiła od spłaty rat otrzymanej pożyczki płynnościowej. Powyższe było jednak dopuszczalne dopiero od 3 lutego 2022 r., tj. od dnia wejścia w życie ww. przepisów prawnych, natomiast Spółka nie uiściła pierwszej raty pożyczki, której termin płatności przypadał na koniec 2021 r.

IV. Wnioski

NIK nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Katowice, dnia 31 sierpnia 2022 r.

Kontrolerzy

Marcin Wesoly

Doradca ekonomiczny

/-/

Janina Balas

Gł. specjalista kontroli państwowej

/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:

Piotr Miklis
Dyrektor Delegatury NIK
w Katowicach